

מרגש: הגב' רחל הבר תחי' אשת הרב אברהם ישעיהו הבר זצ"ל בפרקי יומן מחייו ארוכי המעש

[43]

כל ההתחלות קשות...

שנת תשס"ט

"אני צריך לצאת", אמר בעלי עוד לפני שנכנס, קמט בין עיניו. הוא מיהר לקחת שני קלסרים גדולים מהחדר, הכניס לשקית ויצא. בלי לשתות כוס מים, בלי לאכול ובלי להשתרות, בא והלך.

הייתי במטבח, עסוקה באפיה. ממקומי שליד השיש עצרתי ונשאתי לבוורא עולם תפילה שיצליח את דרכו. הוא מוזמן היום לכנסת.

*

תחום השתלות כליה הינו תחום רגיש מאוד. כל הנושא של תרומת איברים הוא נושא לא פשוט. ראשית כל, כירור ההלכה היהודית דורש ממנו לא מעט, ומעבר לכך ההצמדות המוחלטת לפסקי החוק משפיעה רבות על תחום עדין זה. ככלל, הן לפי ההלכה והן בהתאם לחוק, להבדיל, כל תרומת איבר צריכה לבוא ממקום של בחירה. בכדי להגן על אנשים ולדאוג לכך שלא יבחרו בשבילם ושחלילה לא ינצלו אותם, נחקקו לאורך השנים חוקים שונים בנוגע לתרומות כליה.

בשנת התשס"ט (2008) - נחקק חוק ההשתלות. החוק נועד לשמור על בני אדם ולהגן עליהם בכדי שלא ינצלו את מצוקותיהם ולא ייקחו מהם כליה תמורת תשלום, חס ושלום.

בשנים ההן, כאשר המושג של תרומה אלטרואיסטית כמעט ולא נולד, חולי כליות היו טסים לחו"ל על מנת לעבור שם ניתוחי השתלה.

מה מביא בן אדם לבחור לעבור הליך רפואי דווקא במדינה לא מפותחת ולא מוכרת? העובדה ששם הוא היה יכול לקנות כליה

תמורת תשלום. העובדה הזאת לא הייתה נושא שדברו עליו בקול, כמוכן, אבל בשקט ומתחת לפני הרדאר היו מספיק שרלטנים ונוכלים שהתעסקו בתיווך כליות. תמורת מאות אלפי שקלים, ניתן היה לרכוש כליה כזו או אחרת.

לכאורה תגידו, היכן בעצם הבעיה? אך היא קיימת. לפני שחוקקו את חוק ההשתלות היו ברחבי העולם לא מעט עבריינים שעסקו בתחום. קנו מאנשים בזול, מכרו ביוקר ואת הפרש שלשלו לכיסם הפרטי. במדינות בלתי מפותחות שמענו גם על מציאות של גניבת איברים. אדם יכול היה להיכנס לבית החולים בכדי לעבור ניתוח להוצאת אבנים בכיס המרה ולהתעורר בלי אבנים אבל גם בלי כליה... צוות בית החולים אפילו לא טרח לעדכן אותו על כך. פתח, לקח, סגר, מכר והלך.

אין מה לומר, חוק ההשתלות הינו חוק נכון וחשוב, ובימים בהם הוא נחקק ישב בעלי שעות על גבי שעות בבית המחוקק ודייק את הדברים עם מציעי החוק, כך שהחוק יגן על אנשים אך לא יפגע בתרומות אלטרואיסטיות. שלא יהיה מצב שאנשים הרוצים להציל חיים יתקלו בקשיים חוקיים.

בתקופה ההיא ניתן היה לספור על אצבעות הידיים את התרומות האלטרואיסטיות שנערכו בארץ ובעולם. בעלי, כידוע היה איש של חזון ובעל מעוף מיוחד, לכן הוא לא ראה את המצב הקיים בפועל. בעיני רוחו ראה את עשרות ומאות האנשים שיבחרו להציל חיים בגופם, וביקש לעגן את תרומתם בחוק. לשם כך העביר את ימיו ולילותיו באיסוף חומרים מתאימים, בישיבה עם הוגי החוק ובזיקוק הדברים אצל משפטנים. אכן, חובה לאסור תרומות שאינן כשרות, אבל חשוב לשמור את הפתח עבור אנשים הרוצים בטוב ליבם לתת איבר מגופם למען הזולת. להיות שליחים להצלת חייהם של חולי הכליות.

תקופה קצרה לאחר מכן

"עבר", נכנס בעלי הביתה עורך גיחה קצרה. לא שאלתי מה, לא היה צורך. בתקופה האחרונה אכלנו שתינו וישנו את חוק ההשתלות. "בסדר?" שאלתי. "אני מקווה", הוא אמר, "מקווה בשביל החולים הממתינים, מקווה בשביל התורמים שעוד יבואו ומקווה בשביל עולם החסד שייבנה".

אז גם אני קיוויתי והתפללתי.

אכן, כל ההתחלות קשות.

שמחתי שלפחות זכינו להיות שליחים טובים לסלילת הדרך.

אנשים אמיצים באמצע בדרך

יש אנשים שמוכנים לסבול מעט כדי לסייע לאנשים שלא לסבול הרבה. יש אנשים טובים בכל מקום שהוא על פני הגלובוס. ועדיין, הנתונים מוכיחים, כי כתשעים אחוזים מן התורמים האלטרואיסטים, הינם אנשים שומרי מצוות!

עם זאת, בשנים האחרונות אנו רואים מגמה של תרומות מכלל המגזרים ועשרה אחוזים מן התרומות מגיעות כיום מן הציבור הכללי.

פרשיות השבוע אותן קוראים בתקופה זו, עוסקות הרבה בעניין החסד של האבות והאימהות הקדושים, ובעובדה שהם הטביעו בבניהם את הגנים המיוחדים של נתינה, הטבה וערכות הדדית! מעשה אבות סימן לבנים.

